

vaslak végig!» Panaszodik a mélyre ásott kincsről, amely «üzen, sugárzik», s a költő szánt felette «összeroskadásig». (Kallódó kincsek.) Mikor ilyen engedményeket tesz, sikerül megérintenie a szépet, mert önmagát adja, mert nemes és emberi vergődést vetí-elénk. Érzi, tudja, hogy nem bír eléggé mélyre menni, s nem kapja meg, bárhogyan keresi, azt az ihletett lendületet, amely egyszerre felszabadítaná a gondolatait, sejtelmeit a bilincspeverő gátlások alól. Csaknem minden verse ilyen nekilendülés és megtorpanás. Néha kényszeríteni, szorított szemmel idézni akarja a költői mámort, de a mámor istenek ajándéka, s az istenek szeszélyesek. A gondolat pedig megszükül, ha nem fűti át az érzés má-mora. Néha hivatásával járó gátlások is fellépnek, a szavak üresen hullanak vissza, naivitásuk keresett és — sajnos — nem a költőgyermek naivitása. Másutt szépségesen sugároznak elő a hit szimbolumai: «Te vagy, szent Szűz, az édes, tiszta fenség, Minden jósnak nagyítója, tükre, Az ámulat, az édes végtelenség. Nagy szépség-szomjam lábadhoz rakom». (Az örök Üdvözlég.) Legtisztább hangokat a természet szeretete csendít meg lelkében. Ilyenkor szíve hangszerén igaz melódia terem. Kedves: «A gyík megijed». Megkapó: «Magamról daloljak». Mondanivalói sokszor törik át a forma falát, ebben több önfegyelemre van szüksége.

J. M.

Kaán Károly: Természetvédelem és a természeti emlékek. A Magyar Tudományos Akadémia Vitéz József díjával jutalmazott munka. 110 képpel. Budapest. Révai Testvérek irodalmi intézet r.-t.

Az ember kultúrájának anyagát kezdettől fogva a természet ősforrásai-ból merítette, mintáit az örök természet nagyszerű formáiról vette. Mégis az emberi kultúra többé-kevésbé mindenütt és hosszú időkn át a ter-

mészeti alkotások pusztulása nyomán keletkezett. A szellemileg fejletlen, ú. n. természeti (közfelfogás szerint vad) embernek lelkében a természeti alkotások kiméletének és megbecsülésének érzése még nem született meg, hiszen harcban állott a természettel: csak így tudta életét fenntartani és biztosítani. Emellett egyszerű élet-szükségleteinek kielégítéséhez a természet tárgyai: növények, állatok mérhetetlen arányokban állottak rendelkezésére.

A pogányvilág vallási kultuszában már megnyilvánul egynemely állati vagy növényi alkotásnak a kimélete és oltalmazása. Később is nagy befolyással van a természet az ember lelkére és a fejlettebb népek alkotásai nem is tudnak szabadulni a természet formáinak benyomása, hatása és kultusza alól. Mégis, mintha nem becsülte volna az ember a természet alkotásait, mert a lakott helyek nagyobb körzetében elpusztította azokat és nem azok mellett vagy azok körében, hanem azok romjain keresett helyet alkotóereje és zsenije talán természetfölöttinek is vélt munkájához.

A kultúrában, vele a fejlődésben és tudásban hovatovább előrehaladó ember idők során azonban mégis csak okul és mind szélesebb körben reá-eszmél arra, hogy az örök természet a tudásnak, a szépnek, az erőnek és a munkának, az egészségnek, a kedélyvilágnak és a lelki megnyugvásnak, megannyi sok más életfeltételnek a kimeríthetetlen ősforrása. Hogy a legelvontabb tudományokban éppen úgy, mint a mindennapi élet különféleseiben a természet törvényei, mintái és útmutatásai szabják meg a legmegfelelőbb irányt. A természet nyújtja a legszebb és legkedvesebb keretet a legnagyobb emberi alkotásokhoz, sőt az ember egyszerű otthonához is. Reá-eszmél, hogy a legtökéletesebb emberi munka, mégha a természet nyomán jár is, a természetet utól nem

érheti, tehát nem is mulhatja felül soha. Emiatt a kultúrállamok gondos szeretettel tartják nyilván és becsülik meg természeti kincseiket. Ebben a tekintetben nálunk — pedig annyi kiváló írónk és tudósunk irt már az érdekében — sajnálatosképpen alig történt valami. Eddig egyetlen magyar könyv sem jelent meg, mely egybefoglalóan tájékoztatást nyújtott volna az ország természeti kincsei, természeti emlékei felől és reámutatott volna azok megóvásának megfelelő módjaira és eszközeire. Szerzőnk könyvével azt célozza, hogy pótolja ezt a nagy hiányt és a természetszeretet fokozásával elősegítse a természet védelmét. Reá akarja terelni a figyelmet hazánk természeti kincseire, hogy azok megóvásának minél több barátot, megbecsülésüknek minél több hívet szerezzen.

Ennek a nagy nemzeti célnak a szolgálatában feltárja előttünk természeti értékeinknek lagjavát. Reámutat a hazai állatvilág több érdekességére, a rovaroktól a madarakon át az emlősökig. Felsorakoztat sokat a növényvilág magyar nevezetességeiből, köztük a látványosságszámba menő faóriásokat is (gesztenyefák Dunántúl, Arany János tölgyei a Margitszigeten stb.). Bemutat több érdekes kőzetalakulást. Ismerteti ezenfelül számottevő barlangjainknak egész sorát, megemlítve a bennük talált őskori leleteket. Szébbnél-szebb képek kíséretében írja le országunk alig ismert természeti kincseit és vázolja azok sorsának körülményeit. Sok érdekeset és tanulságosat nyújt emellett a külföld egyes országainak nagy természetkultuszáról és annak szép eredményeiről.

Még vissza tudjuk itt-ott idézni nagy íróink : Arany János, Petőfi Sándor, Kisfaludy Sándor stb. költeményeiben szereplő tájakat, de már itt az utolsó óra. Minden tájat, vidéket a régi természeti szépségében, érintetlenségében nem hagyhatunk meg, mert gazdasági kultúra is van. Ámde ne pusztítsunk, ne romboljunk ott, ahol nem kell és amikor máshonnet pótolhatjuk a kérdéses dolgokat. A Badacsonyi megcsönkítése, a Ság-hegy lerombolása stb. mind-mind olyan esetek, mintha hozzá nem értő fűzfapoéta javítaná át Arany vagy Petőfi verseit. Külföldön is a szépirodalom hangzatos szava döntötte el a küzdelmet a természeti emlékek javára, nálunk is csak így remélhetünk sikert. A magyar íróknak segítségére kell sietni a magyar földnek, a természeti ritkaságoknak, a magyar föld soha nem pótolható értékeinek.

Horváth Károly.

Nouvelle Revue de Hongrie nemcsak szerkesztője és formája miatt viseli joggal az «új» jelzöt, amely az első szám után ítélve «jobb»-at is jelent. Az «Ungarische Jahrbücher» és a «Revue des Études Hongroises» után, amelyek méltóképen képviselik a magyar tudományosságot a külföld előtt, úgylátszik a *Nouvelle Revue de Hongrie* is rájött a külföld számára készült publikációk sikerének titkára : Nem arról kell beszélnünk, amit mi idehaza fontosnak tartunk, hanem ami a külföldit érdekli és szinte észrevétlenül kell beleszónunk problémáinkat a nyugateurópai érdeklődés körébe. Az új szerkesztő, *Ottlik György* biztosítja az új szemle sikeres munkáját. *F. I.*